Татар телендә гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен татар теленнән олимпиада биремнәренең ҖАВАПЛАРЫ
2025-2026 нчы уку елы
11 нче сыйныф

Максималь балл – 67

I. ТЕСТ (20 балл)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	**2**	**1**	**2**	**4**	**1**	**3**	**2**	авырлыклар	максат хәле

II. Теоретик бирем.

Тезмә кушма җөмлә турында языгыз, мисаллар китерегез. **(8 балл)**

Укучы мәктәп программасы, дәреслекләрдә бирелгән материалны мөмкин кадәр тулы чагылдырган очракта, мисаллар белән дәлилләгәндә, биремгә иң югары балл куела. Төгәлсезлекләрнең күләменә карап, баллар саны киметелә. Мәгълүмат бөтенләй булмаган очракта, укучыга 0 балл куела.

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Фразеологизмнар һәм аларның мәгънәләре арасында тәңгәллек урнаштырыгыз, җавапны саннар белән языгыз. **(5 балл)**

А) ата йорты	1) ял итеп алу
Ә) бәлеш авыз	2) үч саклау
Б) баш кую	3) хәтере тиз калучан кеше
В) үпкә бәлеше	4) елак бала
Г) кинә тоту	5) ватан

Җавап: 54132

IV. Гамәли-иҗади бирем.

1. Бирелгән сүзләрнең тамырын билгеләп языгыз. **(5 балл)**

Безелдәвек – **без**
Тузганак – **туз(у)**
Киселмәле – **кис(ү)**
Кадак – **када(у)**
Аңлаешсызлык – **аң**

2. Шигырьне укыгыз һәм күп нокталар урынына тиешле хәрефләрне куегыз. **(1 балл) һәр хәрефкә 0,5 балл**

«Сул аягың җиргә ныклап терә,
Чыбыркыңны уң кулыңа, ипләп…»
Көтүлектә шартлый кыюсыз чаң,
Г**а**ләм хәтеренә аваз киртләп.
Тагын, тагын… Елан төсл**е** ыслап,
Чыелдатып шартлый чыбыркым ла.
Мин җәйләүдә. Мин көтүче бүген.
Әткәм чыбыркысы <....> минем кулда! (*Л. Гыйбадуллинадан*)

3. *Әткәм чыбыркысы* <-> *минем кулда!* җөмләсендә <....> тамгасы урынына куелырга тиешле тыныш билгесен языгыз. **(2 балл)**
сызык
4. Шигырьдән аваз ияртемнәреннән ясалган сүзләрне күчереп языгыз, сүз төркемен һәм төркемчәсен билгеләгез. (**3 балл**)
шартлый – хәзерге заман хикәя фигыль, ыслап, чыелдатып – 1 төр хәл фигыль
5. Беренче дүртьюллыктан тартымлы исемнәрне күчереп языгыз, мәгънәле кисәкләргә аерыгыз, шартлы билгеләр белән күрсәтегез, морфологик анализ ясагыз. (**5 балл**)
Аягың: аяк – тамыр, -ың – бәйләгеч кушымча. Аягың – тамыр, уртаклык исем, баш килештә, 2 зат берлектәге тартым белән төрләнгән.
Чыбыркыңны: чыбыркы – тамыр, -ың – бәйләгеч кушымча, -ны – бәйләгеч кушымча. Чыбыркыңны – тамыр, уртаклык исем,төшем килешендә, 2 зат берлектәге тартым белән төрләнгән.
Кулыңа: кул – тамыр, -ың – бәйләгеч, -а бәйләгеч кушымча. Кулыңа - тамыр, уртаклык исем, юнәлеш килешендә, 2 зат берлектәге тартым белән төрләнгән.
Хәтеренә: хәтер – тамыр, -е -бәйләгеч, -нә – бәйләгеч кушымча. Хәтеренә - тамыр, уртаклык исем, юнәлеш килешендә, 3 зат берлектәге тартым белән төрләнгән.
6. *Галәм хәтеренә аваз киртләп* җөмләсендәге *киртләп* сүзен ничек аңлыйсыз? Үз сүзләрегез белән аңлатып языгыз. (**3 балл**)
киртләп – искәртеп, хәтергә төшереп, кисәтеп
7. *Елан төсле ыслап,Чыелдатып шартлый чыбыркым ла.* җөмләсенә синтаксик анализ ясагыз. **(5 балл)**
Бу – ике составлы җәенке, тулы хикәя җөмлә. Чыбыркым – ия, шартлый – хәбәр, елан төсле (ыслап) – рәвеш хәле; ыслап, чыелдатып –тиңдәш рәвеш хәлләре.
8.“*Авылым хәтирәләре*” темасына 9-10 җөмләдән торган инша языгыз. (**10 балл**)